

Inhoudsopgave Band 2

pagina

Praktische Handleiding

C Splitssommen tot 10

Inleiding 'Splitssommen tot 10'	84
Hoofdstuk 1 Introductie tot het splitsen	
1 Waarom leren splitsen?	86
2 Een vast beeld voor iedere splits	86
3 Notatie van de splitssommen	88
4 Demonstratie: Wat betekent 'splitsen'?	88
Hoofdstuk 2 De splits van 2	
Stap 1 Markeren van de =2 sommen op het sommen-overzicht	91
Stap 2 Kiezen van het splitsbeeld: De strategie voor =2	91
Stap 3 Oefenen met concreet beeld	91
Stap 4 Oefenen met concreet beeld en flietskaarten type A	93
Stap 5 Oefenen met de ogen op het splits-patroon	94
Stap 6 Oefenen 'in het hoofd'	96
Stap 7 Automatiseren	97
Stap 8 Consolideren	98
Stap 9 Toepassen en generaliseren	98
Extra voorbeeld: De 2 armen	98
Hoofdstuk 3 De splitsen van 0 en 1	100
Hoofdstuk 4 De splits van 3	
Stap 1 Markeren van de =3 sommen op het sommen-overzicht	101
Stap 2 Kiezen van het splitsbeeld: De strategie voor =3	101
Stap 3 Oefenen met concreet beeld	101
Stap 4 Oefenen met concreet beeld en flietskaarten type A	103
Stap 5 Oefenen met de ogen op het splits-patroon	104
Stap 6 Oefenen 'in het hoofd'	106
Stap 7 Automatiseren	107
Stap 8 Consolideren	107
Stap 9 Toepassen en generaliseren	107
Stap 10 Integreren van =0, =1, =2 en =3	108
Extra voorbeeld: De driehoek	110

	pagina
Extra oefening: De splits van 10 op de getallenlijn	153
Stap 8 Consolideren	153
Stap 9 Toepassen en generaliseren	153
Stap 10 Integreren van alle splitssommen	154
Hoofdstuk 12 Het integreren van plussommen en splitssommen	155
Hoofdstuk 13 Het koppelen van de splitssommen aan de minssommen	
Stap 1 Wat betekent 'min'?	158
Stap 2 'Elke minsom is een splitssom'	159

Kopieerset behorend bij C
Werkbladen splitssommen
Vorderingen-overzicht en toetsen

D Tellen en getallen tot 100

Inleiding 'Tellen en getallen tot 100'	162
Stap 1 Introductie van de getallen tot 100	163
Stap 2 Tellen en benoemen van de tientallen	163
Stap 3 Introductie van de begrippen 'eenheden en tientallen' met behulp van MAB-materiaal	164
Stap 4 Tellen en getallen tot 30	164
Stap 5 Tellen en getallen tot 50	169
Stap 6 Tellen en getallen tot 100	173

Kopieerset behorend bij D

E Cijfers schrijven

Inleiding 'Cijfers schrijven'	179
Voorbeelden van 'verbale sturing'	182

Voor de splitsen worden steeds de volgende stappen doorlopen:

De 10 stappen voor het aanleren van de splitssommen:

Stap 1	Markeren van de sommen op het sommen-overzicht
Stap 2	Kiezen van het splitsbeeld: De strategie voor de splits
Stap 3	Oefenen met concreet beeld
Stap 4	Oefenen met concreet beeld en flitskaarten
Stap 5	Oefenen met de ogen op het splits-patroon
Stap 6	Oefenen 'in het hoofd'
Stap 7	Automatiseren
Stap 8	Consolideren
Stap 9	Toepassen en generaliseren
Stap 10	Integreren van meerdere somtypen

Bepaalde oefeningen die bij in één hoofdstuk uitgebreid zijn besproken, komen minder uitgebreid aan bod in volgende hoofdstukken. Bij de hogere splitsen worden stappen gecomprimeerd. De laatste drie stappen, namelijk consolideren, toepassen en generaliseren, en integreren, hoeven niet ná elkaar, maar kunnen naast elkaar worden aangeboden. Stap 10 komt vanzelfsprekend pas vanaf hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 1 Introductie tot het splitsen

1 Waarom leren splitsen?

Vaardigheid in het splitsen van getallen is met name nodig voor twee andere rekenhandelingen: het maken van minsommen en de overschrijding van het tiental (bijvoorbeeld: $7 + 5$).

Wanneer de splitsen er redelijk inzitten kunnen ze gepresenteerd worden als minsommen met de uitleg: 'Je kent deze sommen allemaal al'. Het kind leert de slogan: 'Ken je de splitsen ZÓ (duim omhoog), dan krijg je de minsommen cadeau.' Als het kind bijvoorbeeld weet dat bij $3 + \cdot = 5$ er 2 ingevuld moet worden, dan kan het die 2 ook invullen in de som $5 - 3 = \cdot$. Dit proces wordt bevorderd door in beide gevallen hetzelfde 'verhaaltje' te vertellen, bijvoorbeeld: 'Er waren er 5, toen gingen er 3 weg, dus zijn er nog 2 thuis'. Met de minsommen kan begonnen worden als het kind (bijna) alle splitsen beheerst. Als voorstap voor het introduceren van de splitssommen als minsommen worden eerst de -1 sommen aangeleerd op dezelfde wijze als de $+1$. Op deze wijze wordt het kind de betekenis van het min-teken duidelijk gemaakt. De complete uitleg over de minsommen vind je in hoofdstuk 13.

Bij het overschrijden van het tiental moet het kind het getal dat erbij komt splitsen in twee getallen: het getal dat aanvult tot de 10, en het getal dat bij de 10 opgeteld moet worden ($7 + 5 = 7 + \underline{3} (= 10) + \underline{2} = 12$; de 5 wordt gesplitst in 3 en 2). Voordat het kind hiermee kan beginnen moeten de splitsen tot en met 10 er vlot inzitten. Wanneer het kind over iedere splits in een som met tientaloverschrijding lang moet nadenken, vergeet het de som die het eigenlijk aan het uitrekenen is. De deelhandelingen moeten vlot gaan om de hele som te kunnen blijven overzien. Het overschrijden van het tiental komt in de vervolgmethode pas aan de orde.

2 Een vast beeld voor iedere splits

In eerste instantie gebruikten wij de getallen- en blokjeslijn voor het aanleren van het splitsen. De zogenaamde 'aanvulsommen' werden gemaakt door een pen op het te splitsen getal te leggen, het eerste aantal met blokjes neer te leggen en dan te zien hoeveel er nog bij moest om tot het gevraagde getal aan te vullen. Op zich werkte deze manier om splitssommen van het type $3 + \cdot = 5$ uit te rekenen prima. Het verinnerlijken en automatiseren van de splitsen kwam echter niet goed op gang. Daarom werd gezocht naar een manier waarop de verschillende splitsen tot leven zouden komen voor de kinderen.

Zo ontstond het idee van een vast beeld bij iedere splits. Door voor iedere splits een afzonderlijk en aansprekend beeld te nemen bleken de kinderen de splitsen veel beter te kunnen onthouden en later weer op te roepen. Vooral in het begin is het belangrijk een splitsbeeld te kiezen dat direct herkenbaar is voor het kind. Dit is ook gemakkelijk te verzinnen bij de lagere splitsen. Bij de hogere splitsen is het mogelijk zelf een suggestie te doen en het kind vertrouwd 'te máken' met het gekozen beeld. Dit is ook vaak noodzakelijk omdat het minder eenvoudig is bij de hogere splitsen iets te bedenken dat 'van nature' uit dat aantal bestaat. Of men het

Hoofdstuk 2 De splits van 2

Er wordt met de splits van 2 begonnen omdat de splitshandeling hierbij zinvol uitgelegd kan worden, pas daarna worden de 'oneigenlijke' splitsen van 0 en 1 erbij gehaald.

Stap vooraf: Noteer de datum waarop je met de sommen van de splits van 2 begint op het vorderingen-overzicht.

Stap 1 Markeren van de =2 sommen op het sommen-overzicht

Kies uit een nieuwe kopie van het sommen-overzicht de splits van 2 en kleur deze kolom in.

Stap 2 Kiezen van het splitsbeeld: De strategie voor =2

Verzin samen met het kind een aantal dingen waar je er twee van hebt, bijvoorbeeld ogen en oren. Suggereer nog een paar andere ideeën waarvan je vermoedt dat ze het kind aanspreken. Vertel dan dat het gemakkelijker is de splitsen te leren als je daar dingen voor neemt die je leuk vindt en goed kan onthouden. Ideeën zijn: Bert en Ernie; grote en kleine beer; de twee kinderen van het gezin; je twee benen; de stift en zijn dop; kop en schotel; muts en sjaal. Kies samen een twee-eenheid. Dit kunnen ook figuren zijn uit boeken of video's. In sommige gevallen is het mogelijk concreet materiaal te vinden, bijvoorbeeld popjes van Bert en Ernie. Maar een tekening van het gekozen beeld, bijvoorbeeld grote beer op het ene kaartje en kleine beer op het andere, kan ook prima gebruikt worden.

Opmerking:

Soms blijkt een gekozen beeld niet te werken. Het kind vindt het toch niet leuk, of het beeld leidt tot verwarring in plaats van het kind te helpen. Ook leiden sommige beelden een kind te veel af, omdat het er omheen gaat associëren en de sommen vergeet. Heb er dan geen moeite mee het te vervangen door een ander beeld.

Schrijf het gekozen beeld op een strategiekaartje, bijvoorbeeld:

Stap 3 Oefenen met concreet beeld

Om de werkwijze verder te kunnen uitleggen gebruiken we het beeld van Bert en Ernie. Hiervoor kun je natuurlijk ieder ander tweetal invullen. Aan het eind van dit hoofdstuk wordt ook nog even kort een ander voorbeeld toegelicht, namelijk: 'de 2 armen'.

Begin met het concreet uitvoeren met het gekozen materiaal. Zet de Bert en Ernie popjes voor het kind neer. Leg het strategiekaartje erbij. Vraag hoeveel popjes er zijn: Het kind ziet meteen dat het er 2 zijn. Vertel dat je gaat splitsen en dat het kind steeds moet vertellen hoeveel er weg zijn.

Allereerst ga je nu de splits in 1-1 oefenen volgens deze procedure:

- 1 Het kind doet zijn ogen dicht. Neem Ernie weg. Je kunt het popje op je rug verstoppen of op een andere manier.
- 2 Vraag het kind: 'Hoeveel zie je er nog?' Het kind zegt '1'.
- 3 Dan vraag je: 'Hoeveel zijn er weg?' Help het kind in het begin als het dit nog niet snapt. Een hulpvraag is: 'Wie is er weg?' Het kind zegt: 'Ernie'. Dan vraag je: 'Hoeveel zijn dat er?' Ook kun je de in Hoofdstuk 1 besproken tussenstap maken: Zet de popjes op een kaartje met twee vakjes, waardoor het kind aan het lege vakje kan zien dat er 1 weg is. Bouw deze stap natuurlijk wel snel af.
- 4 Nu zet je het popje weer terug en laat het kind aanvullen: 'Samen zijn het er weer(2)'.
- 5 Herhaal nog even wat je gedaan hebt: 'We hebben de 2 gesplitst in 1 en 1'. Dit kun je laten zien door een potlood tussen de 2 popjes te leggen of door het ene popje nog eens op je rug te verstoppen. Om het kind te stimuleren de uitgevoerde splitsen te benoemen voeg je nu onder op het strategiekaartje toe:

<p>= 2 Bert en Ernie</p> <p>2 kun je splitsen in ----- en -----</p>

Het kind leest na iedere uitgevoerde splits deze zin op en bedenkt zelf wat er op de lijntjes moet staan.

- 6 Laat het kind de splits in 1 en 1 ook een keer zelf doen in imitatie van wat jij net hebt voorgedaan: Het mag nu zelf Ernie verstoppen.

Belangrijk:

Bepaal van tevoren welk popje je wegneemt bij de splits in 1 en 1. Dit moet bij voorkeur steeds hetzelfde zijn (in het voorbeeld Ernie). Als het kind hierna zonder concreet materiaal gaat werken kan het dan steeds aan Ernie denken. Het verinnerlijken en automatiseren gaat zo veel vlotter dan wanneer het kind steeds op een andere manier mag splitsen. Dus niet alleen de splitsbeelden zijn vast (bijvoorbeeld Bert en Ernie voor de splits van 2), maar ook de deelsplitsen worden op een vaste manier uitgevoerd (bij 1-1 wordt altijd Ernie weggenomen).

Stap 2 'Elke minsom is een splitssom'

Leg het koppelen van de splitsen aan de minsommen uit via de volgende procedure:

- 1 Vertel het kind dat als je de splitssommen zo goed kan maken, je ook alle minsommen kunt maken. Verras het kind met de slogan:

ken je de splitsen zó (duim omhoog)
dan krijg je de minsommen kado

Schrijf deze slogan op een leeskaartje en laat het kind dit zelf ook nog eens oplezen. Leg uit dat het kind dus helemaal geen nieuwe sommen gaat leren, maar alleen leert om de splitsen in de minsommen te herkennen.

- 2 Om dit te demonstreren neem je een voor het kind gemakkelijke splits, bijvoorbeeld de splits van 4. Schrijf alle splitssommen onder elkaar in een rekschrift.

$$\begin{array}{l} 1 + . = 4 \\ 2 + . = 4 \\ 3 + . = 4 \\ 4 + . = 4 \\ 0 + . = 4 \end{array}$$

Vraag het kind om de eerste som in te vullen. Het vult '3' in. Leg uit dat je dezelfde som nu anders gaat opschrijven. Begin met $4 - 1 = 3$ naast de splitssom te schrijven.

$$\begin{array}{l} 1 + . = 4 \quad \rightarrow \quad 4 - 1 = . \\ 2 + . = 4 \quad \rightarrow \quad 4 - 2 = . \\ 3 + . = 4 \quad \rightarrow \quad 4 - 3 = . \\ 4 + . = 4 \quad \rightarrow \quad 4 - 4 = . \\ 0 + . = 4 \quad \rightarrow \quad 4 - 0 = . \end{array}$$

Licht dan toe: 'Een minsom is eigenlijk een splitssom. Kijk, hier schrijf ik de 4 vóóran, dit is het splitsgetal.' Wijs op de getallen in de splitssom en benoem: '4 kun je splitsen in 1 en ...' en laat het kind '3' aanvullen. Wijs dan op de getallen in de minsom en benoem opnieuw; '4 kun je splitsen in 1 en 3'. Op deze manier laat je het kind zien dat 'het verhaaltje' hetzelfde blijft, maar alleen de notatie anders is.

- 3 Je kunt dit nog duidelijker maken door het splitsbeeld er weer even bij te halen. Als het beeld bij $=4$ de 'wielen van de auto' was, kun je bij de som $4 - 1 = 3$ dit verhaaltje vertellen: 'Er waren 4 wielen, 1 ging er lek, toen waren er nog 3 heel'. Het kind heeft net geleerd dat '-1' betekent: '1 eraf'. Leg daarom uit: '1 band lek' kun je ook zien als '1 band eraf'.

$$\begin{array}{c} 3 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 0 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 3 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 1 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 3 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 2 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 3 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 3 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 0 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 1 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 2 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 3 + \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \diagdown \quad \diagup \\ 4 + \square \end{array}$$

$$0 + \square = 0$$

$$0 + \square = 1$$

$$1 + \square = 1$$

$$0 + \square = 2$$

$$1 + \square = 2$$

$$2 + \square = 2$$

$$0 + \square = 3$$

$$1 + \square = 3$$

$$2 + \square = 3$$

$$3 + \square = 3$$

$0 + \cdot = 7$

$1 + \cdot = 7$

$2 + \cdot = 7$

$3 + \cdot = 7$

$4 + \cdot = 7$

$5 + \cdot = 7$

$6 + \cdot = 7$

$7 + \cdot = 7$

	+	1	=	4
--	---	---	---	---

2	+		=	4
---	---	--	---	---

	+	0	=	4
--	---	---	---	---

	+	4	=	4
--	---	---	---	---

3	+		=	4
---	---	--	---	---

0	+		=	4
---	---	--	---	---

4	+		=	4
---	---	--	---	---

	+	2	=	4
--	---	---	---	---

	+	3	=	4
--	---	---	---	---

1	+		=	4
---	---	--	---	---

0	+		=	3
---	---	--	---	---

2	+		=	3
---	---	--	---	---

2	+		=	4
---	---	--	---	---

1	+		=	3
---	---	--	---	---

1	+		=	4
---	---	--	---	---

0	+		=	4
---	---	--	---	---

3	+		=	3
---	---	--	---	---

3	+		=	4
---	---	--	---	---

4	+		=	4
---	---	--	---	---

2	+		=	3
---	---	--	---	---

7a) =3,=4

$4 - 3 =$	
$4 - 2 =$	
$4 - 0 =$	
$4 - 1 =$	
$4 - 4 =$	

$5 - 1 =$	
$5 - 3 =$	
$5 - 5 =$	
$5 - 4 =$	
$5 - 2 =$	

$6 - 3 =$	
$6 - 5 =$	
$6 - 1 =$	
$6 - 4 =$	
$6 - 2 =$	

$7 - 1 =$	
$7 - 7 =$	
$7 - 5 =$	
$7 - 2 =$	
$7 - 3 =$	

30 a) minsommen op volgorde

DE REKENLIJN

Vorderingen-overzicht van:

2. Splitssommen tot en met de splits van 10

	subdoelen	begin	50 - 80 %	80 - 100 %
1	=2			
2	=0, =1, =2			
3	=3			
4	=2, =3			
5	=0, =1, =2, =3			
6	=4			
7	=3, =4			
8	=0, =1, =2, =3, =4			
9	=5			
10	=4, =5			
11	=0 t/m =5			
12	=6			
13	=5, =6			
14	=0 t/m =6			
15	=7			
16	=6, =7			
17	=4 t/m =7			
18	=0 t/m =7			
19	=8			
20	=7, =8			
21	=0 t/m =8			
22	=9			
23	=8, =9			
24	=6 t/m =9			
25	=0 t/m =9			
26	=10			
27	=9, =10			
28	=0 t/m =10			

De Rekenlijn - Toetsen Splitssommen

Naam:

Datum:

Toets 22: = 9

Aantal goed:

Aantal fout:

$7 + \underline{\quad} = 9$	$\underline{\quad} + 3 = 9$
$3 + \underline{\quad} = 9$	$\underline{\quad} + 6 = 9$
$8 + \underline{\quad} = 9$	$2 + \underline{\quad} = 9$
$1 + \underline{\quad} = 9$	$\underline{\quad} + 4 = 9$
$4 + \underline{\quad} = 9$	$\underline{\quad} + 1 = 9$
$0 + \underline{\quad} = 9$	$6 + \underline{\quad} = 9$
$5 + \underline{\quad} = 9$	$1 + \underline{\quad} = 9$
$\underline{\quad} + 2 = 9$	$3 + \underline{\quad} = 9$
$9 + \underline{\quad} = 9$	$\underline{\quad} + 7 = 9$
$\underline{\quad} + 5 = 9$	$5 + \underline{\quad} = 9$

Inleiding 'Tellen en getallen tot 100'

Naast het aanleren van de plus- en splitsommen tot 10 is het belangrijk regelmatig teloefeningen in het gebied tot 100 te doen. Op deze manier wordt het kind voorbereid op de sommen in dit gebied. Net zoals het tellen tot 10 geleerd wordt voordat het kind met de sommen tot 10 begint, wordt ook het tellen tot 100 geoefend voordat er in dit gebied echt gerekend wordt. In de onderstaande paragrafen wordt uitgelegd hoe je het kind vertrouwd kan maken met de getallen tot 100 via teloefeningen en oefeningen op de getallenlijn.

Benodigde materialen:

- getalkaarten van tientallen en eenheden*
- MAB-materiaal: staven van 10 en blokjes van 1 (tientallen en eenheden /lossen)**
- getallenlijnen tot 30, 50 en 100 (zie kopieerset)
- honderdveld*** (voorbeeld in kopieerset)
- eventueel: liniaal, meetlint, etc.

* Getalkaarten zijn twee sets kaarten waarop resp de tientallen (10, 20, etc.) en de eenheden (1, 2, etc.) staan. Deze zijn te koop bij Alberts (zie Montessori catalogus Nienhuis) die kunststof en houten sets heeft waarin tevens de honderdtallen en de 1000 zitten.

De getalkaarten zijn echter ook gemakkelijk zelf te maken: Maak 14 kartonnen kaartjes van bijv. 4 cm bij 8 cm. Op negen kaarten schrijf je de tientallen: 10 tot en met 90. De vijf overige kaarten knip je in het midden door en op deze kleine kaartjes schrijf je de eenheden: 1 tot en met 9. Dit ziet er schematisch zo uit:

1	0	2	0	3	0	4	0	5	0	6	0	7	0	8	0	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Om het verschil tussen tientallen en eenheden te accentueren kun je de tientallen in een andere kleur schrijven dan de eenheden. In de oefeningen legt het kind de eenheden op de 0 van de tientallen: 70 wordt dan bijv. 73. Als het kind ziet dat de 7 rood is en de 3 blauw weet het dat de 7 geen eenheid maar een tiental is.

** MAB-materiaal is te verkrijgen bij meerdere onderwijsleveranciers. Het bestaat uit staven van 10, lossen (eenheden), en ook nog plakken voor honderdtallen en kubussen voor duizendtallen. Met 10 lossen kan een staaf worden gemaakt, met 10 staven een honderdplak, etc. Hierdoor krijgt het kind concreet inzicht in de opbouw van ons tientallig stelsel. Je kunt dit eventueel ook van karton maken. Knip 11 keer een strook met 10 vierkante vakjes uit:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

En maak 10 lossen door 1 van de staven in 10 stukken te knippen.

Stap 3 Introductie van de begrippen ‘eenheden en tientallen’ met behulp van het MAB-materiaal

- 1 Laat het kind kennis maken met het MAB-materiaal. Pak daarvoor 10 staven en 10 blokjes. Vertel het kind dat de lange staaf ‘staaf’ heet en het andere een ‘blokje’.
- 2 Vraag het kind 10 kleine blokjes af te tellen en op een rij te leggen. Laat het dan een staaf pakken en ertegenaan leggen. Stel samen vast dat de staaf net zo lang is als de 10 losse blokjes.
- 3 Benoem nu de begrippen ‘eenheid’ of ‘losse’ (blokje) en ‘tiental’ (staaf). Schrijf de termen ook op en laat ze door het kind benoemen. Vraag het kind hoeveel eenheden (of lossen) er in een tiental gaan: 10.
Leg een staaf en een blokje voor het kind neer en vraag het welke het tiental is en welke de eenheid. Leg dan een paar staven en blokjes door elkaar en vraag het kind afwisselend een tiental of een eenheid te pakken. Door op deze manier intensief met de nieuwe begrippen bezig te zijn, voorkom je dat het kind zich later gaat vergissen.
- 4 Vraag het kind nu om met de tientallen te tellen. Het kind pakt de eerste staaf en zegt ‘10’, dan legt het een tweede staaf ertegenaan en zegt ‘20’, en zo tot 100. Als je een 100-plak hebt kun je deze bovenop de 10 staven leggen en concluderen dat dit evenveel, dus ook 100, is.
- 5 Een moeilijke maar nuttige oefening is het leren ‘switchen’ tussen het benoemen van tientallen en eenheden. Leg bijvoorbeeld 2 staven neer en vraag hoeveel tientallen er liggen: 2. Vraag dan hoeveel eenheden er liggen: 20. Herhaal dit met andere aantallen staven. Als het kind dit niet meteen snapt kun je oefening 2 nog eens herhalen: Iedere staaf bestaat uit 10 aaneengesloten eenheden. Betrek ook het getal 100 erin: 100 is 10 staven of 100 eenheden/ lossen. Je kunt in het schriftje rijtjes opgaven schrijven waarbij het kind afwisselend het aantal eenheden en tientallen moet invullen:

20 = .. tientallen
30 = .. eenheden
etc.

of

1 staaf = .. eenheden
5 staven = .. tientallen
etc.

1 tiental = .. eenheden
3 tientallen = .. eenheden
etc.

of

30 eenheden = .. tientallen
70 eenheden = .. tientallen
etc.

Stap 4 Tellen en getallen tot 30

Vertel het kind dat het nu eerst tot 30 gaat leren tellen.

- 1 Maak een kopie van het honderdveld uit de kopieerset en knip de eerste drie rijen uit: de getallen 1 tot en met 30.
Ga met het kind alle kolommen af en zie dat in de eerste kolom overal de 1 voorkomt: 1, 11, 21. In de tweede kolom zie je de 2: 2, 12, 22; etc.

Wijs het kind erop dat de getallen 1 tot en met 9 in iedere rij terugkomen.

Tellen in andere tientallen is dus eigenlijk heel gemakkelijk: Als je tot 10 kunt tellen kun je ook tot 30 tellen. Dek om dit nog duidelijker te maken de 2 (van de 20) af in de rij van 21 tot en met 29. Het kind ziet nu dus alleen de eenheden: de rij van 1 tot en met 9.

Lees samen de getallen 21 tot en met 30 van de rij op. Schrijf de getallen dan op losse kaartjes of onder elkaar in een schrift. Schrijf onder of naast elk getal het woord:

21	één-en-twintig
22	twee-en-twintig
23	drie-en-twintig

etc.

Spreek de getallen vervolgens langzaam en precies uit. Omdat we in het Nederlands de eenheden eerst zeggen hebben veel kinderen problemen met getallen zoals 35 en 53. Probeer de uitspraak daarom vanaf het begin goed te oefenen. Leg het kind ook uit dat het de eenheid eerst moet zeggen en dan pas het tiental. Wijs daarbij met je vinger op de eenheid terwijl je deze benoemt en daarna op het tiental links ervan.

- 2 Gebruik de getalkaarten: Neem de getalkaart met 20 (dit tiental) en de getalkaartjes met de eenheden 1 tot en met 9. Vraag het kind welk tiental het is: 20. Daarna leg je de 1 op de 0 van deze kaart: Er staat nu 21. Laat het kind dit getal oplezen terwijl het met de vinger achtereenvolgens op de 1 en dan op de 2 (van de 20) wijst. Wijs eventueel nog eens op het opgeschreven woord. Dan haal je de 1 weg en leg je de 2 erop: 22. Het kind benoemt het getal. Zo ga je door tot en met 29. Het kind mag natuurlijk ook zelf de eenheden erop leggen.
- 3 Pak nu het MAB-materiaal erbij. Laat het kind 20 maken met de MAB staven en dan doortellen naar 30 terwijl het steeds 1 blokje erbij pakt. Aan het eind liggen er dus: twee staven onder elkaar, en daaronder op een rij de 10 blokjes die samen een derde staaf vormen. Deze laatste kan worden 'ingeruild' voor een staaf om te benadrukken dat het derde tiental 'vol' is gemaakt.
- 4 Combineer het MAB-materiaal nu met de getalkaarten:
Leg met MAB-materiaal een getal tussen 20 en 30 neer en laat het kind dit getal vormen met de getalkaarten. Jij legt bijvoorbeeld 2 staven en 4 eenheden neer, het kind pakt het getal 20 en legt het getal 4 erop zodat het 24 wordt. Omgekeerd kan ook: Jij legt het getal neer en het kind pakt het MAB-materiaal erbij.
- 5 Leer het kind de getallen schrijven. Let op: Het kind schrijft het tiental eerst en dan de eenheid, dus 2 en dan 1 voor 21. Omdat dit onze gewone manier van schrijven is, leren we het kind dit van het begin af aan zo te doen.

Inhoud van de kopieerset bij D

- 1 getallenlijnen: 20-lijn
 - 2 getallenlijnen: 20-lijn met 5/10 structuur
 - 3 getallenlijnen: lege 5/10 of 10/20 lijn
 - 4 getallenlijnen: 30-lijn
 - 5 getallenlijnen: lege 30 lijn met 10 structuur
 - 6 getallenlijnen: 50-lijn met 5/10 structuur
 - 7 getallenlijnen: 50-lijn met 10 structuur
 - 8 getallenlijnen: 100-lijn met 5/10 structuur
 - 9 getallenlijnen: 100-lijn met 10 structuur
 - 10 1 meter lijn: knip- en zelfmaak-getallenlijn tot 100
 - 11 honderdveld met getallen
 - 12 leeg honderdveld
-

